Høgskulen på Vestlandet

Søkjartala

Styremøte 2.mai 2024

Anne-Grethe Naustdal

Prorektor for utdanning

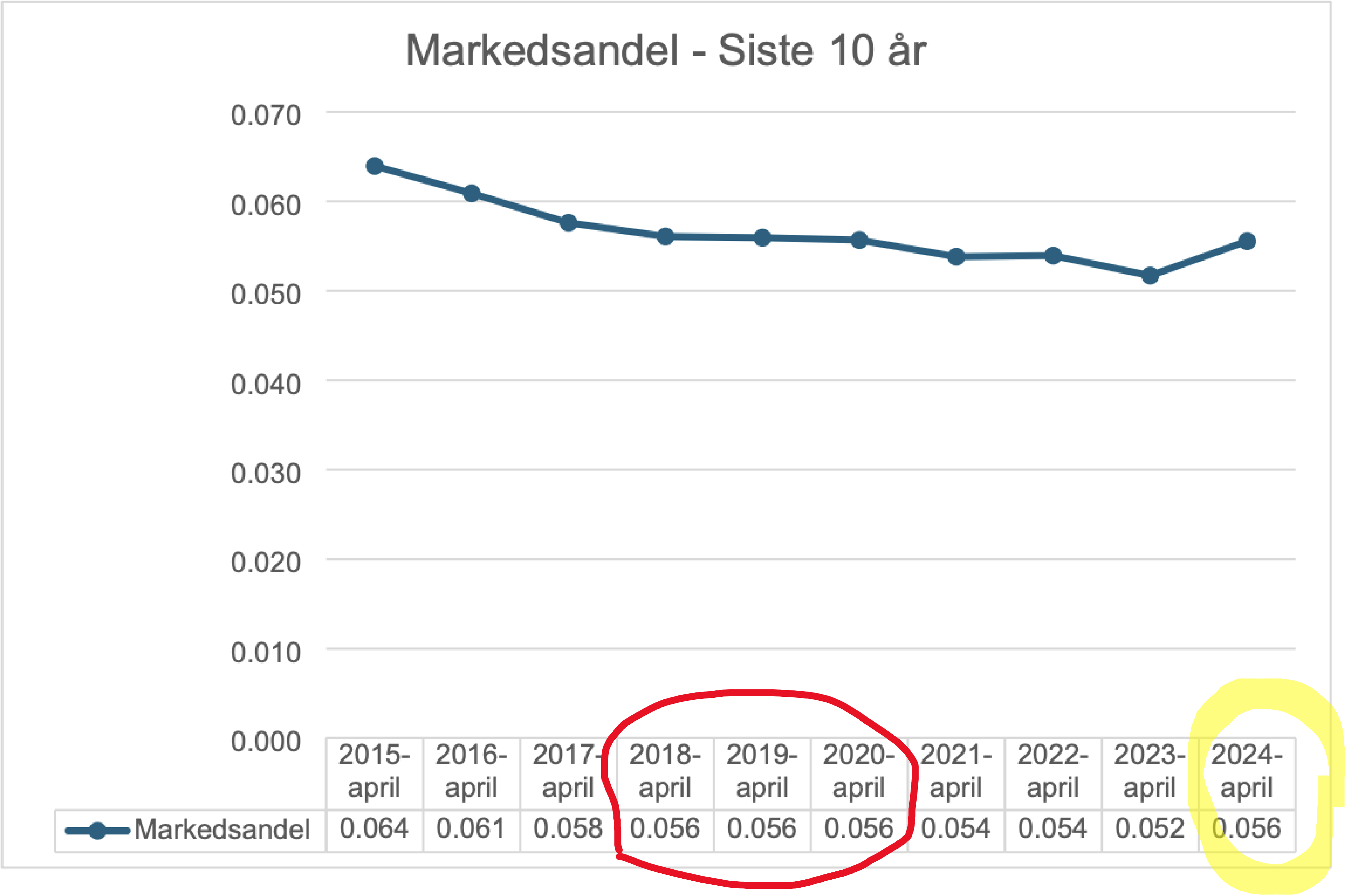
Markedsandel - Siste 10 år
0.070
0.060
0.050
0.040
0.030
0.020
0.010
0.000
2015-april
2016-april
2017-april
2018-april
2019-april
2020-april
2021-april
2022-april
2023-april
2024-april
Markedsandel
0.064
0.061
0.058
0.056
0.056
0.056
0.054
0.054
0.052
0.056

Utfordrande for våre lærarutdanningar

- Nedgangen i søknadar til grunnskulelærarutdanningane held fram nasjonalt og HVL skil seg ikkje ut.
- Samla har vi nedgang i søkjarar til grunnskulelærarutdanningane 1-7. trinn og 5-10. trinn, på høvesvis 16,5 og 4,5 prosent.
- Nasjonalt er søknaden til barnehagelærarutdanninga uendra, mens ved HVL aukar søkjartala med sju prosent.
- PPU (Praktisk-pedagogisk utdanning) er og ein viktig veg for mange inn i læraryrket og her er søkjarartala samla omtrent på same nivå som dei siste åra.

Figur 4: Førstevalgssøkere og planlagte studieplasser til lærerutdanninger de siste 10 årene

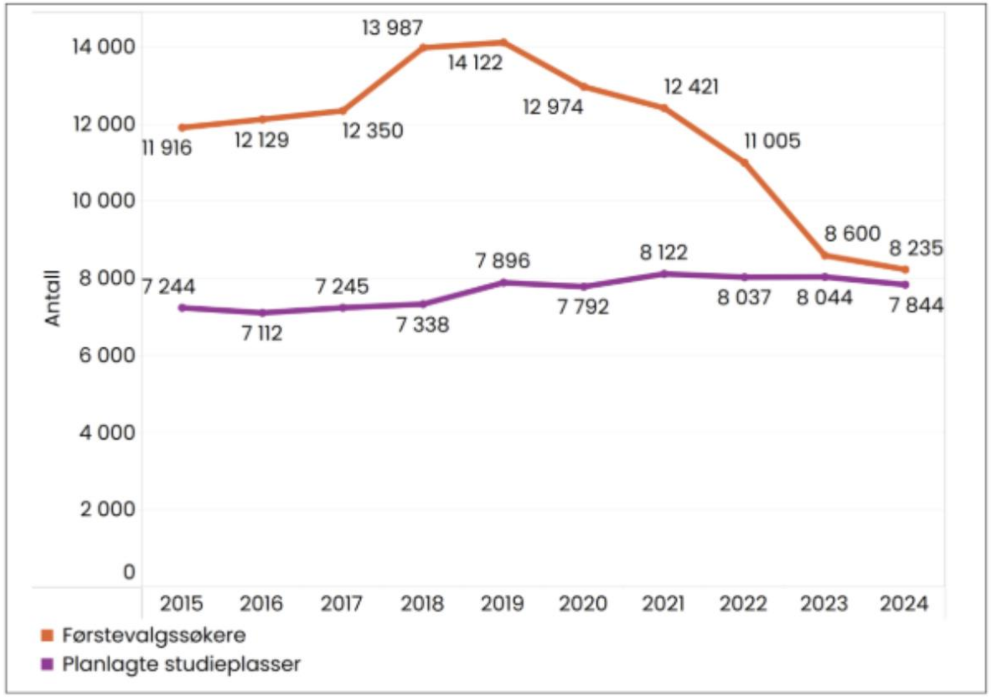

Tabellen under viser antall planlagte studieplasser, totalt antall søkere og førstevalgssøkere for hver utdanningstype innen lærerutdanningene i år, sammenlignet med i fjor.

Figur 5: Førstevalgssøkere til grunnskolelærerutdanningene de siste 10 årene

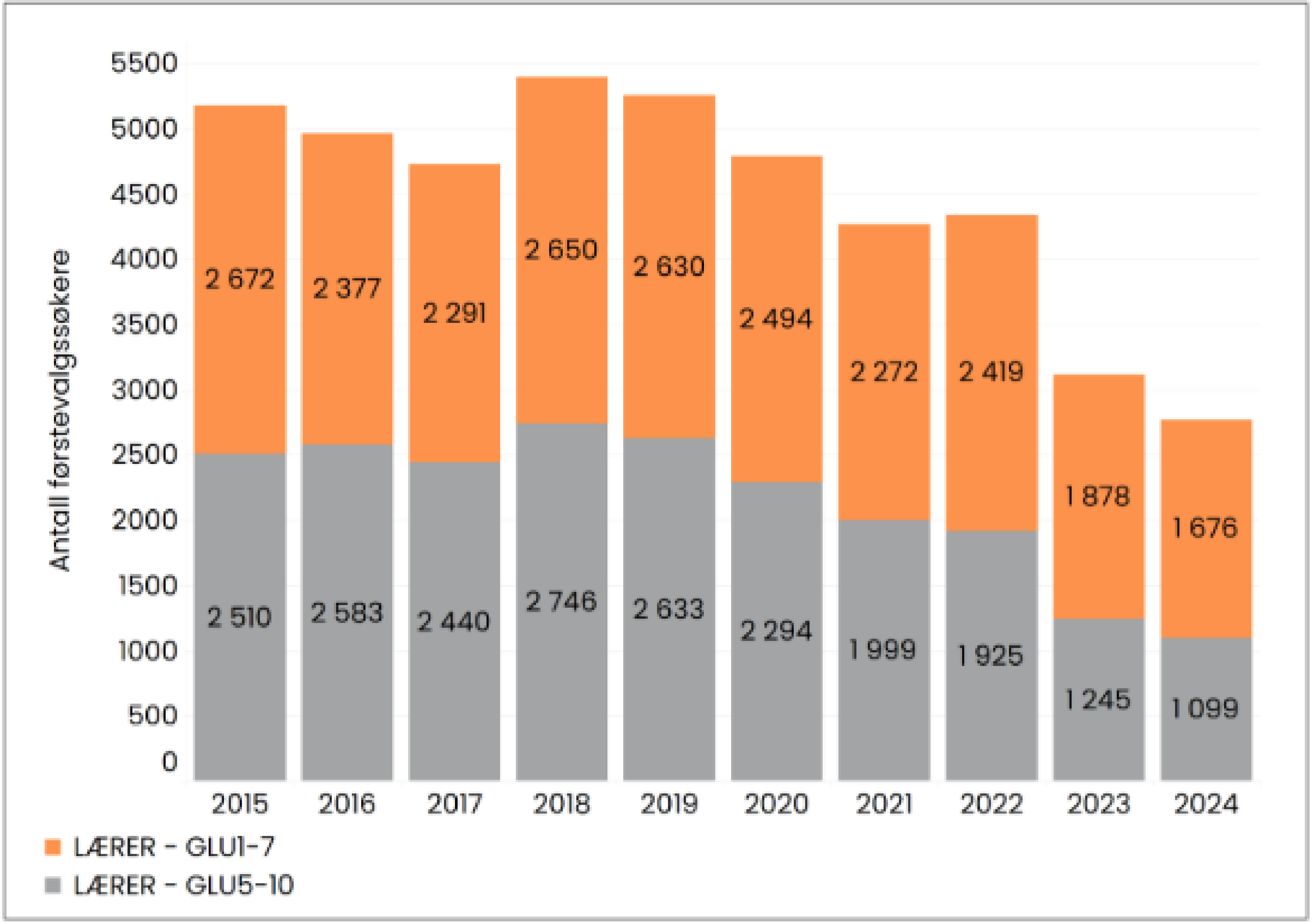

Førstevalgssøkere grunnskolelærer HVL 2017-2024

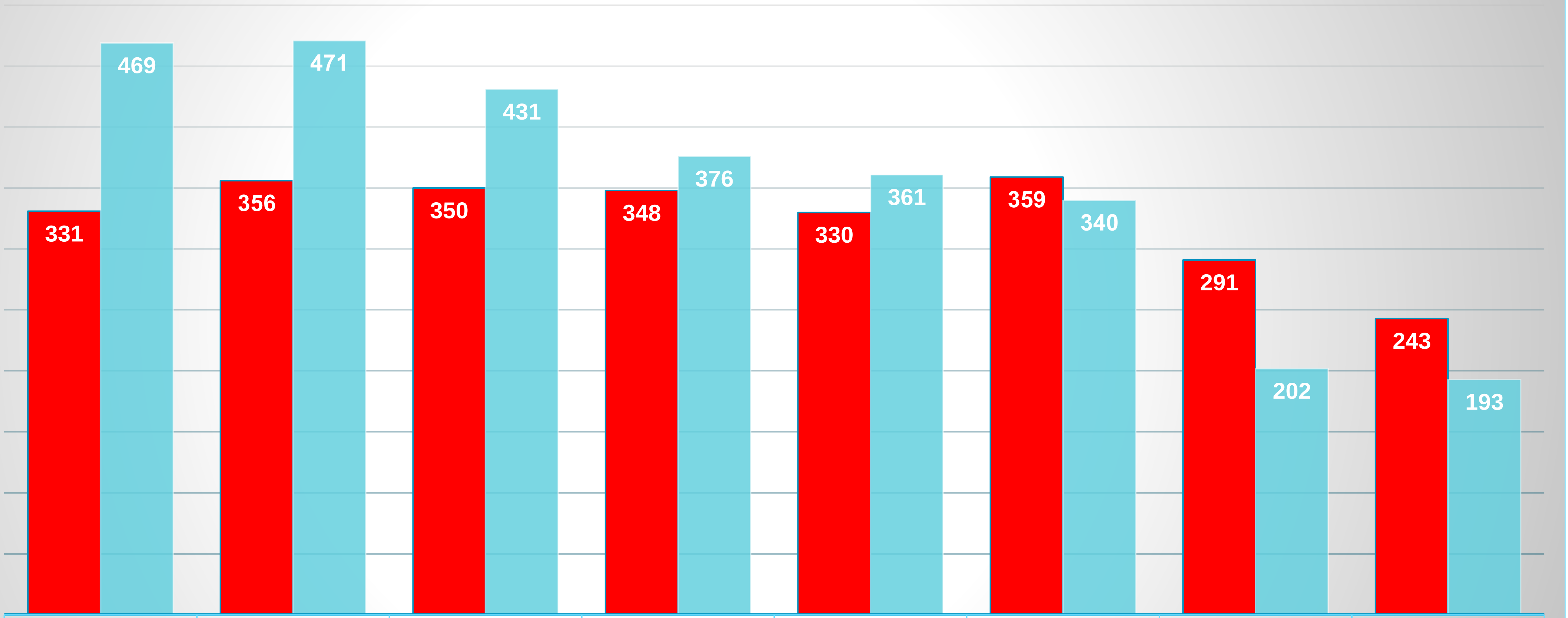

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
GLU 1.-7. trinn	331	356	350	348	330	359	291	243
GLU 5.-10. trinn	469	471	431	376	361	340	202	193

GLU 1.-7. trinn GLU 5.-10. trinn

Vurdering av studieprogram med låge søkjartal

- For studietilbod utlyst gjennom Samordna opptak gjeld Retningslinje for trekk av utlyst studieprogram («Trafikklysmodellen»)

- Retningslinja legg til grunn at forventa tal kvalifiserte førstevalssøkjarar er ein indikator på framtidig fyllingsgrad
  - Fyllingsgrad er forholdet mellom tal utlyste studieplassar og tal studentar møtt til studiestart

- Når eit studium blir merka rødt vil høgskulen vurdere oppstart av dette opp mot eit sett med kriterium.

- Kriteria vil vere rettleiande for vurderingane, og konklusjonen baserer seg på ei heilskapleg vurdering av det einskilde studietilbod.
  - Læringsmiljø vil likevel stå i ei særstilling

Profesjonsmelding

Opptaksmelding

Våren 2024

Styremøte 2.mai 2024

Anne-Grethe Naustdal

Prorektor for utdanning

DET KONGELEGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Meld. St. 19

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Profesjonsnære utdanningar over heile landet

DET KONGELEGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Meld. St. 20

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Opptak til høgare utdanning

DET KONGELEGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Høyringsnotat

Forslag til endringar i nivåkrav ved opptak til høgare utdanning og opptak til praktisk-pedagogisk utdanning

23. april 2024

1

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Høringsnotat

Forslag til forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger

Innhold

1 Innledning....3
1.1 Om høringen....3
2 Bakgrunn og rammer for arbeidet....5
2.1 Bakgrunn....5
2.2 Rammene for arbeidet med ny forskrift....6
3 Hovedtrekk....7
3.1 Overordnet....7
3.2 Struktur....7
3.3 Karrierestigene for ansatte i undervisnings- og forskningsstillinger....8
3.4 Utdanningsfaglig kompetanse for ansatte i undervisnings- og forskningsstillinger....8
3.5 Regulering av språkkrav....9
3.6 Opprykksordning for ansatte i undervisnings- og forskningsstillinger....9
3.7 Overgang mellom forsknings- og undervisningsstillinger....9
3.8 Ekstraerverv....9
3.9 Unntak fra kvalifikasjonskrav for undervisnings- og forskningsstillinger....10
3.10 Rekrutteringsstillingene....10

Høyring - Forslag til forskrift om undervisnings- og forskingsstillingar og rekrutteringsstillingar

Høgskulen på Vestlandet

DIREKTORATET FOR HØYERE UTDANNING OG KOMPETANSE
Postboks 1093
5809 BERGEN

Dykkar ref.:	Vår ref.:	Vår dato:
24/00075	24/01673-12	19.04.24

Høyringssvar frå Høgskulen på Vestlandet – Forslag til ny forskrift om undervisnings- og forskingsstillingar og rekrutteringsstillingar

Høgskulen på Vestlandet (HVL) er først og fremst kritisk til forslaget om å fjerne kravet til forskingskompetanse i dosentstigen. Vi kan ikkje sjå at denne endringa verken er føremålstenleg eller nødvendig for å oppfylle det ansvaret UH-lova pålegg oss. Snarare betyr det ei sterkare overordna styring, eit meir rigid regelverk og mindre fleksibilitet med omsyn til rekruttering og kompetanseutvikling i vitskaplege stillingar. Vi meiner det er grunn til å stilla spørsmål ved om forslaget er godt nok tilpassa dei internasjonale retningslinjene for vurdering av akademiske karriereløp.

HVL er også usamde i forslaget om endringa i opprykksordninga og uroa for at direktoratet ikkje erkjenner konsekvensane av den føreslegne endringa og kva utslag dette vil få for dei mange fast tilsette høgskule-/universitetslektorane som pr. i dag er i doktorgradsløp og i kvalifisering for opprykk til førsteamanuensis. Vi ber difor direktoratet om å vurdere særlege overgangsreglar for denne gruppa dersom ein held fast ved forslaget.

Vidare ser vi utfordringar ved å påleggja språkopplæring i rekrutteringsstillingane, både med omsyn til behov og vilkår i stillingane.

Vi er heller ikkje overtydd om at det grepet direktoratet føreslår når det gjeld krav om utdanningsfagleg kompetanse er tilstrekkeleg for å ivareta den positive utviklinga ein har hatt på dette området etter førre forskriftsendring.

Vi stiller oss også noko spørjande til om reguleringsnivået direktoratet har lagt for den nye forskrifta, tener føremålet godt nok når det gjeld fastsetjing av kriterium for tilsetjing, opprykk og overgang.

I det vidare følgjer vårt utfyllande høyringssvar. Det følgjer i hovudsak strukturen i høyringsnotatet. Vi kommenterer først på dei meir overordna endringane som er omtala i høyringsnotatet, før vi kommenterer konkret på enkelte av reglane i forskriftsforslaget.

Postadresse	Telefon	Fakturaadresse	Avdeling	Sakshandsamar
Høgskulen på Vestlandet Postboks 7030 5020 Bergen post@hvl.no	+47 55585800 **Internett** www.hvl.no **Org.nr.** 917 641 404	Høgskulen på Vestlandet Fakturamottak Postboks 363 Alnabru 0164 Oslo	HR - Rekruttering	Anne Lone Hovland Telefon: +47 57 67 63 26

1 av 4

Nokre hovudmoment i HVL si høyring:

- Kritisk til forslaget om å fjerne kravet til forskingskompetanse i førstelektor-dosentstigen
- Usamde i forslaget om endringa i opprykksordninga til førsteamanuensis
- Utfordringar ved å påleggja språkopplæring i rekrutteringsstillingane
- Krava til utdanningsfagleg kompetanse for undervisings- og forskingsstillingane bør framleis vere forskriftsfesta og presise på minimumsomfang

Lenkje til høyringane

Profesjonsmeldinga byggjer m.a. på desse meldingane og arbeida

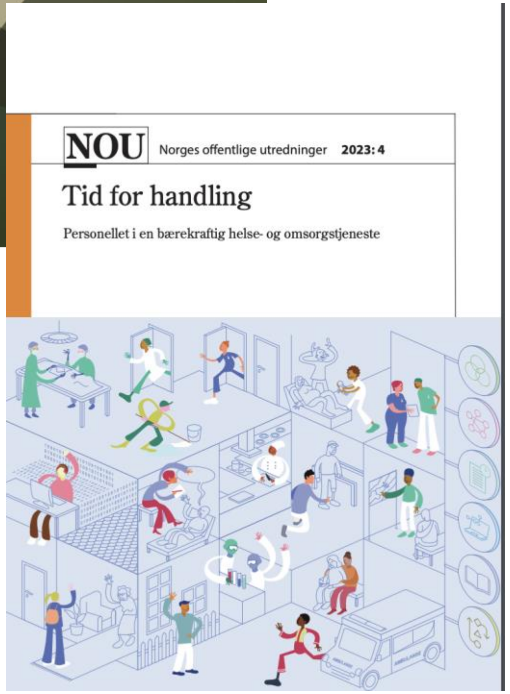

Arbeid med mer overordnet styring av lærerutdanningene

Om arbeidet · Aktuelt · Innspill · Utvalgsarbeid · Arrangementer

Fase 2 – Ekspertgruppe om styring av lærerutdanningene (pågår)

Kunnskapsdepartementet nedsatte 26. september en ekspertgruppe om styring av lærerutdanningene. Gruppen skal gi råd til departementet om hvordan rammeplanstyringen av lærerutdanningene kan gjøres mer overordnet. Ekspertgruppen leverer en delrapport om rammeplaner som styringsvirkemiddel i lærerutdanningene, 1. desember 2023. De skal levere en sluttrapport med anbefalinger til departementet 1. juni 2024.

Delrapport fase 2: Rammer for styring

Medlemmene i ekspertgruppa

Kunnskapsdepartementet har nedsatt en ekspertgruppe om styring av lærerutdanningene

Mandat for ekspertgruppe om styring av lærerutdanning – fase 2

Sammensetning av ekspertgruppen

Møter i ekspertgruppen

Møte 1: 28. september – 29. september 2023

Møte 2: 17. oktober – 18. oktober 2023

Møte 3: 16. november – 17. november 2023

Møte 4: 10. januar – 11. januar 2024

Møte 5: 14. februar – 15. februar 2024

Møte 6: 19. mars – 20. mars 2024

Møte 7: 15. april – 16. april 2024

Meldinga omhandlar mange av HVL sine profesjonsutdanningar

Helse- og sosialfagutdanningar

- Barnevernspedagogutdanning
- Bioingeniørutdanning
- Ergoterapeututdanning
- Fysioterapeututdanning
- Radiografutdanning
- Sosionomutdanning
- Sjukepleiarutdanning
- Vernepleiarutdanning

Vidareutdanningar

- Anestesisjukepleiarutdanning
- Barnesjukepleiarutdanning
- Helsefremmande og forebyggande arbeid
- Helsesjukepleiarutdanning
- Intensivsjukepleiarutdanning
- Jordmorutdanning
- Masterutdanning i avansert klinisk allmennsjukepleie
- Masterutdanning i barnevernsarbeid (tverrfagleg)
- Masterutdanning i sjukepleie innan psykisk helse, rus og avhengigheit
- Psykomotorisk fysioterapiutdanning
- Operasjonssjukepleiarutdanning
- Vidareutdanning i psykisk helse-, rus- og avhengigheitsarbeid (tverrfagleg)

Meldinga omhandlar mange av HVL sine profesjonsutdanningar

Lærarutdanningar

- Barnehagelærarutdanning
- Grunnskulelærarutdanning for trinn 1–7 Grunnskulelærarutdanning for trinn 5–10
- Praktisk-pedagogisk utdanning Lærarutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1–13
- Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag for trinn 8–13

Ingeniørutdanning

- Ingeniørutdanning, 3-årig bachelorgrad
  - Allmenn maskinteknikk
  - Branningeniør
  - Byggingeniør
  - Bærekraftig produksjon og sirkulærøkonomi
  - Dataingeniør
  - Elektroingeniør
  - Elektroteknologi
  - Havteknologi
  - Kjemiingeniør
  - Marinteknikk
  - Maskiningeniør

Profesjonsmeldinga handlar om rammeplanstyrte utdanningar og utdanningar med nasjonale retningslinjer

Utfordringar skissert i profesjonsmeldinga

- Tilgang på nok kompetent arbeidskraft
  - Særleg behov for lærarar, sjukepleiarar og teknologar
  - Treng fleire søkjarar og betre gjennomstrøyming
  - Distrikta treng fleire med høgare utdanning
- Balansen mellom akademisering og profesjonsnærleik
- Styring av utdanningane
- Samarbeid med praksisfeltet
- Samanheng mellom utdanning og yrke
- Meir forsking og praksiserfaring i fagmiljøa
- Utdanningane må spegle mangfaldet i samfunnet
  - kjønn, kultur, funksjonsevne sosioøkonomisk bakgrunn

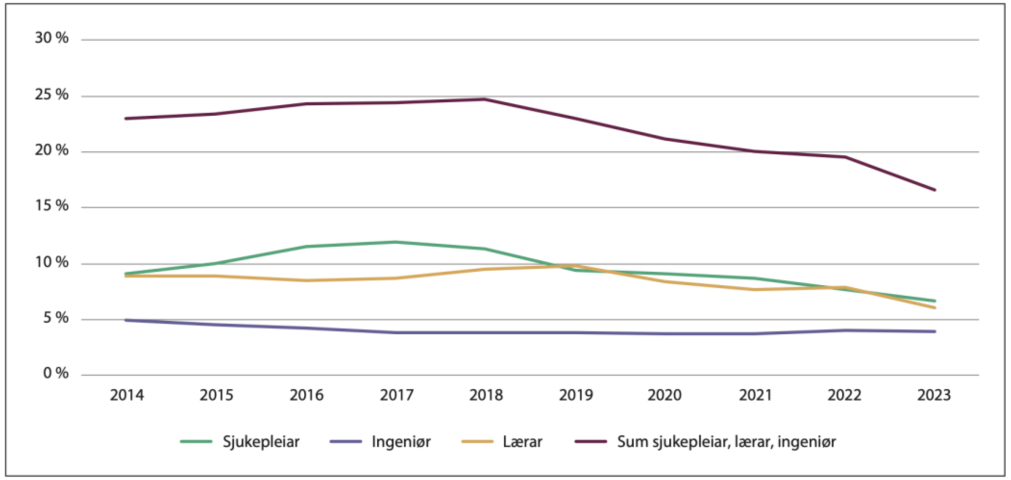

Figur 2.5 Andel førstevalssøkarar av totalen til sjukepleie, lærar og ingeniørutdanningar.

Kjelde: HK-dir/DBH.

Hovudpunkt for lærarutdanningane

- Følge opp strategi for rekruttering til lærarutdanningane og læraryrket
- Følge opp forslag om midlertidig unntak frå masterkravet for opptak til PPU fram til 2030 for personar med relevant bachelorgrad og minst to års relevant arbeidserfaring frå skulen.
- Vurdere alternative organiseringar av grunnskulelærarutdanningane med mål om å auke rekrutteringa, til dømes forsøk med grunnskulelærarutdanning for trinn 1–10
- Meir mynde til å avgjere om og kor mykje ein skal samkøyre undervisning på tvers av dei to grunnskulelærarutdanningane

Hovudpunkt for lærarutdanningane

- Vidareutvikle ordningane for etter- og vidareutdanning for lærarar i eit heilska system for kompetanse- og karriereutvikling for tilsette i barnehage og grunnopplæring

- Halde fram arbeidet med å redusere rammeplanstyringa av lærarutdanningane, mellom anna vurdere behovet for færre rammeplanar
  - Vurdere å fjerne det forskriftsfesta kravet om fordeling av praksis i lærarutdanningane

- Endra krava til fagmiljø som gir masterutdanningar med obligatorisk praksis, slik at tilsette med førstekompetanse og tilsette i delte stillingar til saman skal utgjere minimum 50 prosent av det samla fagmiljøet (kjem på høyring)

Hovudpunkt for helse- og sosialfaga

- Forslag til krav om eit års relevant arbeidserfaring for opptak til spesialsjukepleiarutdanningane (ABIOK) og jordmorutdanninga (kjem på høyring)

- Endra krava til fagmiljø som gir masterutdanningar med obligatorisk praksis, slik at tilsette med førstekompetanse og tilsette i delte stillingar til saman skal utgjere minimum 50 prosent av det samla fagmiljøet (kjem på høyring)

- Oppfølging av resultata av evalueringa av RETHOS og vurdering av framtidig styring av helse- og sosialfagutdanningane. Her inkludert å sjå på omfang av praksis.

- Regjeringa vil vidareføre bu- og reisestøtte i helse- og sosialfag,

Hovudpunkt for ingeniørutdanningane

Forslag om å fjerne forskriftsfesting av rammeplan for dei treårige ingeniørutdanningane (kjem på høyring)

- Fagmiljøa kan på eige initiativ, til dømes gjennom samarbeidet i UHR-MNT, utarbeide nasjonale retningslinjer

PDF-versjon | Signatur | Gå til ajourført versjon

Forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning

Dato	FOR-2018-05-18-870
Departement	Kunnskapsdepartementet
Ikrafttredelse	01.08.2018, 31.12.2023
Endrer	FOR-2011-02-03-107
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2005-04-01-15-§3-2
Kunngjort	15.06.2018 kl. 15.40
Journalnr	2018-0532
Korttittel	Forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 18. mai 2018 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2 annet ledd.

§ 1. *Virkeområde og formål*

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir ingeniørutdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.

Forskriften gjelder for 3-årig bachelorgrad i ingeniørfag. Forskriften definerer de nasjonale rammene for ingeniørutdanning.

Forskriftens formål er å sikre at utdanningsinstitusjonene tilbyr profesjonsrettet, integrert og forskningsbasert ingeniørutdanning med høy faglig kvalitet. Forskriften skal sikre at norsk ingeniørutdanning anerkjennes nasjonalt og internasjonalt som en kvalitativ god teknisk profesjonsutdanning i 1. syklus i høyere utdanning. Den skal sikre at utdanningene forholder seg til de standarder og kriterier som gjelder for ingeniørutdanning, og imøtekommer samfunnets nåværende og framtidige krav til ingeniører. Den skal sikre at utdanningen har et internasjonalt perspektiv og at kandidatene kan fungere i et internasjonalt arbeidsmiljø.

Forskriften skal sikre at institusjonene legger til rette for en integrert ingeniørutdanning med helhet og sammenheng mellom fag, emner, teori og praksis samt undervisningsmetoder og vurdering av studentene. Teknologiske, realfaglige og samfunnsfaglige temaer skal integreres og ses i sammenheng. Utdanningen skal tilrettelegge for og ivareta samspillet mellom etikk, miljø, teknologi, individ og samfunn.

Felles for profesjonsutdanningane

- Forslag om endra kompetansekrav for førstelektor og dosent, slik at det blir enklare å tilsette personar med yrkeserfaring i desse stillingane
- Betre finansiering av praksis i profesjonsutdanningane vil vurderast.
- Dimensjonere utdanningstilbodet i tråd med dei prioriterte områda
- Erstatte bruken av kandidatmåltal med betre og meir tilgjengeleg statistikk om opptak- og gjennomføring i profesjonsutdanningane

Vegar inn i profesjonsutdanningane

DET KONGELEGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Meld. St. 20
(2023–2024)
Melding til Stortinget

Opptak til høgare utdanning

Generell studiekompetanse som inngang til høgare utdanning

Sjukepleie

- Avvikle nasjonale nivåkrav for opptak til sjukepleiarutdanninga
- Opne for fleire forsøk med kvalifisering frå fag- brev til sjukepleiaryrket

Lærarutdanningane

- Føre vidare nasjonale nivåkrav for opptak til lærarutdanningane inntil vidare
- Opne for at universitet og høgskular som ønsker det, kan få dispensasjon frå nivåkrava for opptak til lærarutdanningane

Ingeniørutdanningane

- Behalde tilleggspoeng for realfag, men justere dei ned til halvparten av det dei er i dag
- Sette i gang ei evaluering av effekten av realfagspoenga
- Sette i gang ei brei utgreiing av alternative verkemiddel for rekruttering til teknologi- og realfag der samfunnet har størst kompetansebehov

Profesjonsmeldinga sitt hovudbudskap

Balanse mellom teori og praksis

Profesjonsutdanningane er i sin natur praksisnære og forma på eit solid akademisk grunnlag.

No vil ein ha meir fokus på det praksisnære. «Avakademisere»

Erfaringskunnskap

Meir relevant erfaring frå arbeidslivet inn i utdanningane og virkemiddelet er å endre krav til førstelektor- og dosentstigen.

Meir bruk av delte stillingar.

Forskingsbasert undervisning

Forslaget utfordrar bygging av fag- og forskingsmiljø som skal bidra til forskingsbasert undervisning og profesjonsnær kunnskapsutvikling, men slår samstundes fast at utdanningane skal vere forskingsbaserte.

Regjeringa forventar at vi:

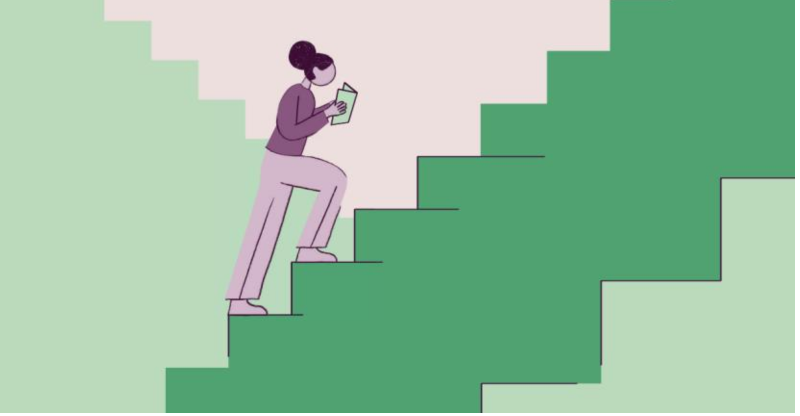

- sjølv prioritere satsingar i meldinga med interne omprioriteringar
- styrkar desentraliserte og fleksible studietilbod
- prioriterer helsefag, IT-utdanning, utdanningar som er viktige for det grøne skiftet og lærarutdanningar
- tar i bruk endringane i kompetansekrava og krava til fagmiljø til å tilsette fleire i delte stillingar
- sikrar god kvalitet i praksis, prioriterer praksis i utdanningane og gjer bruk av ny teknologi i praksisopplæringa
- held fram satsinga på forsking i profesjonsutdanningane
- aukar studentmobilitet for profesjonsstudentane
- sikrar mangfald og inkludering

Ekstramateriale gjennomstrøyming sjukepleie

Gjennomstrøyming før og etter nivåkrava i 2019 HVL startår 2015-2020 haust

Startår	Normert	Pluss 1 sem	Pluss 2 sem	Pluss 3 elle
2015 HØST	69%	74%	80%	
2016 HØST	67%	73%	78%	
2017 HØST	69%	75%	78%	
2018 HØST	69%	76%	81%	
2019 HØST	76%	80%	84%	
2020 HØST	73%	75%		